

Obsah

Seznam použitých zkratk	XV
-------------------------	----

Předmluva ke druhému, přepracovanému a doplněnému vydání <i>Moderní gynekologie</i>	XXV
---	-----

1 Milníky v dějinách gynekologie (<i>Nancy Duinová, Jenny Sutcliffová</i>)	1
--	---

1.1 Úleva od bolesti	2
1.2 Počátky genetiky	2
1.3 Vyšetřování a operace	3
1.3.1 Vyšetření	4
1.3.2 Operace vaječnicků	4
1.3.3 Dopad gynekologické chirurgie	6
1.4 Zdravotní sestry	6
1.5 William Stewart Halsted	7
1.6 Karl Landsteiner a krevní skupiny a Rh faktor	7
1.7 Syfilis	8
1.8 Endokrinní systém	9
1.9 Boj proti infekci	10
1.10 Objev prvního antibiotika	11
1.11 Kontrola porodnosti	12
1.12 Vývoj perorální antikoncepce	13
1.13 Bolest	15
1.14 Výzkum sexuality	16
1.15 Ženy a rakovina	18
1.16 AIDS – smrtící virus	19

2 Dějiny české gynekologie (<i>Ludmila Hlaváčková</i>)	23
--	----

2.1 Od čtyřicátých let 19. století do rozdělení pražské univerzity v letech 1883–1884	24
2.2 Od rozdělení pražské lékařské fakulty na českou a německou v roce 1883 do vzniku Československé republiky v roce 1918	28
2.3 Od vzniku Československé republiky v roce 1918 do roku 1945	32

3 Normální a topografická anatomie ženských pohlavních orgánů a prsu (<i>Václav Báča</i>)	37
---	----

3.1 Pánev – <i>pelvis</i>	38
3.2 Vnitřní ženské pohlavní orgány	40
3.2.1 Vaječník – <i>ovarium</i>	40
3.2.2 Vejcovod – <i>tuba uterina</i>	43
3.2.3 Děloha – <i>uterus</i>	43
3.2.4 Pochva – <i>vagina</i>	48
3.3 Zevní ženské pohlavní orgány	49
3.3.1 Velké stydké pysky – <i>labia majora pudendi</i>	50
3.3.2 Malé stydké pysky – <i>labia minora pudendi</i>	50
3.3.3 Poševní předsíň – <i>vestibulum vaginae</i>	51
3.3.4 Ženská močová trubice – <i>urethra feminina</i>	52

3.4 Hráz – <i>perineum</i>	53
3.5 Svaly pánevního dna – <i>diaphragma pelvis</i>	53
3.6 Povázky a prostory hráze, pánevního dna a malé pánve – <i>fasciae perinei, diaphragmatis pelvis et pelvis minoris</i>	55
3.7 Prs – <i>mamma</i>	57

4 Embryologie reprodukčních orgánů ženy (<i>Zdeněk Vacek</i>)	61
---	----

4.1 Vývoj urogenitálního systému	62
4.1.1 Vývoj močového ústrojí	62
4.1.2 Vývojové vady močového ústrojí	68
4.2 Vývoj pohlavního ústrojí	69
4.2.1 Vývoj pohlavních žláz a jejich vývodných cest	69
4.2.2 Vývoj zevních pohlavních orgánů	74
4.2.3 Vývojové vady pohlavního ústrojí	75

5 Životní období ženy (<i>Jiří Hanáček</i>)	79
---	----

5.1 Klimakterium	80
5.1.1 Psychické příznaky	82
5.1.2 Neurovegetativní příznaky	82
5.1.3 Somatické příznaky	83
5.1.4 Léčba klimakterického syndromu	84
5.2 <i>Senium</i>	90
5.2.1 Stárnutí a stáří	90
5.2.2 Změny ve stáří	91
5.2.3 Zastoupení seniorů v populaci	91
5.2.4 Proces stárnutí	92
5.2.5 Jak stárnutí zpomalit?	93

6 Genetika v gynekologii (<i>Petr Hořín, Věra Hořínová</i>)	95
---	----

6.1 Genetika, genomika, precizní medicína a gynekologie	96
6.2 Klinická genetika v gynekologii a porodnictví	98
6.2.1 Vrozené vývojové vady ženských pohlavních orgánů	98
6.2.2 Komplexní fenotypy s prokázanou dědičnou komponentou	101
6.2.3 Gynekologická nádorová onemocnění	102
6.3 Možnosti léčby a prevence problémů s genetickou příčinou, genetické poradenství	103
6.3.1 Shrnutí	103

7 Vyšetřovací metody v gynekologii (<i>Aleš Roztočil</i>)	105
---	-----

7.1 Faktory ovlivňující stav pacientky	106
7.2 Komunikace	106
7.3 Prostředí	106
7.4 Základní gynekologická vyšetření	106

7.4.1 Anamnéza	106	10.2 Imunologická vyšetření	153
7.4.2 Menstruační kalendář	108	10.3 Mikrobiologie	153
7.4.3 Aspekce – vyšetření pohledem	108	10.4 Hematologie	154
7.4.4 Fyzikální vyšetření	110	10.5 Cytologické vyšetření	154
7.4.5 Vyšetření břicha	110	10.6 Biopsie	155
7.4.6 Gynekologické vyšetření	111		
7.4.7 Vyšetření prsů	114	11 Gynekologická endokrinologie (Pavel Čepický)	157
7.4.8 Kontinuita vyšetření	115	11.1 Hormony ovaria	158
8 Anamnéza dvě (Antonín Doležal)	117	11.1.1 Estrogeny a antiestrogeny	158
8.1 První kontakt s pacientkou – anamnéza	118	11.1.2 Gestageny a antigestageny	161
8.1.1 Obecná charakteristika	118	11.1.3 Androgeny a antiandrogeny	163
8.1.2 Relace lékař pacientka	119	11.1.4 Ovariální peptidy	164
8.1.3 Prvé kontakty – individuální přístup	119	11.1.5 Ovariální eikosanoidy	164
8.1.4 Komplexní pozorování	120	11.2 Ovariální cyklus	164
8.2 Anamnéza	122	11.3 Menstruační cyklus	166
8.2.1 Secreta mulierum	122	11.3.1 Histologie menstruačního cyklu	166
8.2.2 Strategie a taktika rozhovoru	123	11.3.2 Klinika menstruačního cyklu	167
8.2.3 Složky anamnézy	123	11.4 Řízení ovariální činnosti	167
8.2.4 Obecné přístupy	124	11.4.1 Gonadotropiny	167
8.2.5 Tělesné funkce	125	11.4.2 Gonadoliberin a jeho analoga	167
8.2.6 Gynekologické informace	127	11.4.3 Neurotransmitterové systémy ovlivňující	
8.2.7 Reprodukční normalita	127	produkci gonadoliberinu	168
8.2.8 Klimax	128	11.4.4 Zpětnovazebná regulace hypothalamo-	
8.2.9 Současné onemocnění	128	-hypofýzo-ovariální osy	169
8.2.10 Bolest	128	11.4.5 Ostatní hormony se vztahem k ovariální	
8.2.11 Krvácení	129	funkci	170
8.2.12 Výtok	129	11.5 Poruchy menstruačního cyklu	171
8.2.13 Poruchy urogynekologické	130	11.5.1 Formální klasifikace poruch ovariální	
		funkce	171
9 Zobrazovací metody v gynekologii (Roman Peschout,	131	11.5.2 Hormonální klasifikace poruch	
Jiří Neubauer)	131	menstruačního cyklu	171
9.1 Ultrazvuk v gynekologii	132	11.5.3 Poruchy menstruačního cyklu podle	
9.1.1 Princip zobrazení	132	místa vzniku	172
9.1.2 Výhody vyšetření	132	11.5.4 Vyšetření poruch menstruačního cyklu	176
9.1.3 Přístupy k vyšetření	132	11.5.5 Léčba poruch menstruačního cyklu	177
9.1.4 Vlastní využití ultrazvuku v praxi	133	11.5.6 Problémy spojené s menstruačním	
9.2 Počítačová tomografie (computed tomography – CT) ...	139	cyklem	179
9.2.1 Princip zobrazení	139	11.6 Patologie androgenů u ženy	181
9.2.2 Výhody vyšetření	139	11.6.1 Hyperandrogenní stavy	181
9.2.3 Nevýhody vyšetření	140	11.6.2 Hypoandrogenní stavy	181
9.2.4 Metodika vyšetření	140	11.7 Prepuberta a puberta	181
9.2.5 Možnosti rozlišení jednotlivých tkání		11.7.1 Novorozenecké období	181
a orgánů pánve	141	11.7.2 Dětské období	181
9.3 Magnetická rezonance (MR) (magnetic resonance		11.7.3 Endokrinologie ženské puberty	181
imaging – MRI)	141	11.7.4 Somatické změny během ženské puberty ...	182
9.3.1 Princip zobrazení	141	11.7.5 Předčasná puberta (pubertas praecox)	182
9.3.2 Výhody vyšetření	142	11.7.6 Opožděná puberta (pubertas tarda)	182
9.3.3 Nevýhody vyšetření	143	11.8 Klimakterium a postmenopauza	183
9.3.4 Kontraindikace vyšetření	143	11.8.1 Obecné úvahy	183
9.3.5 Metodika vyšetření	144	11.8.2 Endokrinologie perimenopauzy	
9.4 PET/CT (pozitronová emisní tomografie/CT)	145	a postmenopauzy	183
9.4.1 Princip zobrazení	145	11.8.3 Klinika perimenopauzy	184
9.4.2 Výhody vyšetření	146	11.8.4 Klinika postmenopauzy	184
9.4.3 Kontraindikace vyšetření	146	11.8.5 Hormonální substituce	185
9.4.4 Nevýhody vyšetření	146		
9.4.5 Indikace vyšetření	146	12 Gynekologie a porodnictví v kontextu českého	187
9.5 Obrazová příloha nálezů zobrazovacích metod	147	demografického vývoje (Ladislav Rabušic)	187
10 Laboratorní vyšetření (Roman Peschout)	151	12.1 Vývoj a současný stav porodnosti	188
10.1 Biochemické vyšetření	152	12.2 Proč nízká porodnost a plodnost?	193
		12.3 Česká porodnost a plodnost v blízké budoucnosti ...	198

13 Plánované rodičovství (Pavel Čepický, Aleš Roztočil, Ludmila Lázníčková)	203
13.1 Antikoncepce, intercepce, sterilizace	204
13.1.1 Antikoncepce	204
13.1.2 Intercepce	210
13.1.3 Sterilizace	211
13.2 Umělé ukončení těhotenství	212
13.2.1 Historie	213
13.2.2 Počty interrupcí	213
13.2.3 Postup při provedení umělého ukončení těhotenství	214
13.2.4 Metody provedení interrupce	214
13.3 Sterilizace ženy	219
13.3.1 Právní rámec sterilizace v České republice	219
13.3.2 Způsoby provedení sterilizace ženy	220
13.3.3 Rizika sterilizace	222
13.3.4 Spolehlivost sterilizace jako antikoncepční metody	222
13.4 Přirozené plánování rodičovství	223
13.4.1 Metody založené na výpočtu plodných dnů	223
13.4.2 Metoda laktační amenorey (LAM)	224
13.4.3 Metody založené na sledování určitých příznaků, které se mění v závislosti na průběhu cyklu	224
13.4.4 Výhody a nevýhody přirozených metod obecně	230
14 Sexualita ženy a její poruchy (Zlatko Pastor)	233
14.1 Principy a změny ženského sexuálního chování v historických souvislostech	234
14.2 Gynekologická sexuologie	234
14.3 Ženská sexuální anatomie a fyziologie	235
14.3.1 Fyziologie pohlavního styku	237
14.4 Ženské „sexuální tekutiny“ a koitální inkontinence ...	238
14.5 Sexualita v ženských životních etapách	240
14.6 Sexualita v souvislosti s gynekologickým onemocněním a operacemi	240
14.6.1 Krvácení během a po pohlavním styku	240
14.7 Ženské sexuální dysfunkce, prevalence a klasifikace	241
14.7.1 Prevalence FSD	241
14.7.2 Klasifikace FSD	241
14.8 Diferenciální diagnostika v problematice pohlavní orientace a identifikace, ženské sexuální parafie ...	245
15 Sexuální násilí, znásilnění (Aleš Roztočil)	247
15.1 Motivace pachatelů	248
15.2 Důsledky znásilnění	248
15.3 Znásilnění v náboženství	248
15.4 Znásilnění a válka	250
15.5 Sexuální násilí u dětí a dospělých	251
15.6 Vyšetření a léčba oběti znásilnění	252
15.7 Prevence nákazy sexuálně přenosným onemocněním (STD)	252
16 Gynekologie dětí a dospívajících (Dionýz Dvořák)	253
16.1 Historie dětské gynekologie	254
16.2 Rozdělení dětského věku	254
16.3 Anatomický vývoj v dětském věku	255
16.4 Pohlavní dospívání a sexuální vývoj	258
16.4.1 Normální puberta	259
16.4.2 Menarché	259
16.4.3 Klasifikace vývoje puberty	259
16.5 Hormonální regulace dospívání	260
16.6 Vyšetřovací metody	260
16.6.1 Anamnéza	260
16.6.2 Gynekologické vyšetření	261
16.6.3 Ultrazvukové vyšetření	262
16.6.4 Hormonální „funkční cytologie“	263
16.6.5 Další vyšetření	265
16.7 Poruchy pohlavního dospívání	265
16.7.1 Předčasná puberta (pubertas praecox)	265
16.7.2 Retardace pohlavního dospívání	266
16.8 Vrozené vývojové vady rodidel a poruchy diferenciace rodidel	268
16.8.1 Vývojové vady pohlavních žláz (aplazie či dysgeneze gonád)	268
16.8.2 Intersexuální malformace	268
16.8.3 Vývojové vady odvodných cest pohlavních	270
16.9 Nepravidelnosti utváření a uložení vnitřních rodidel	273
16.10 Záněty rodidel	273
16.10.1 Vulvovaginitida	273
16.10.2 Adnexitida	275
16.11 Synechia vulvae infantum	277
16.12 Krvácení z rodidel	278
16.12.1 Krvácení z rodidel v klidovém období	278
16.12.2 Poranění rodidel	278
16.12.3 Cizí těleso v pochvě	280
16.13 Porucha menstruačního cyklu	280
16.13.1 Primární amenorea	281
16.13.2 Sekundární amenorea	281
16.13.3 Juvenilní metroragie	282
16.13.4 Dysmenorea	284
16.14 Náhlé příhody v dětské gynekologii	284
16.15 Kožní choroby rodidel	285
16.16 Gynekologické nádory v dětském věku	287
16.16.1 Nádory zevních rodidel	287
16.16.2 Nádory pochvy	288
16.16.3 Nádory dělohy	290
16.16.4 Nádory vaječníku	290
16.17 Antikoncepce a terapeutické využití u mladistvých	293
16.17.1 Kontracepce	293
16.17.2 Terapeutické využití antikoncepce u mladistvých	294
16.18 Operační výkony v dětské gynekologii	295
16.18.1 Operace zevních rodidel	295
16.19 Balneoterapie	297
16.20 Prevence a HPV vakcinace v dětské gynekologii ...	299
16.21 Právní aspekty v dětské gynekologii	300
16.21.1 Pohlavní zneužití a znásilnění	300
16.21.2 Posuzování úrazů	301
16.21.3 Pracovní neschopnost a sporty	301
17 Záněty v gynekologii (Jan Majer, Aleš Roztočil)	303
17.1 Vulvitidy, kolpitidy, vulvovaginitidy	304
17.1.1 Vulvitidy	304
17.1.2 Kolpitidy	306
17.1.3 Terapie vulvitid a kolpid	308
17.2 Hluboký pánevní zánět	309

17.2.1 Příznaky	309	19.2 Vyšetření	350
17.2.2 Vyvolávající příčiny	309	19.3 Léčba	350
17.2.3 Diagnóza	310	20 Neplodnost (Karel Řežábek, Roman Chmel,	
17.2.4 Prevence	311	David Rumpík, Taťána Rumpíková, Lukáš Prudil)	353
17.2.5 Léčba	311	20.1 Neplodnost, asistovaná reprodukce	354
17.2.6 Prognóza	311	20.1.1 Definice sterility	354
17.2.7 Epidemiologie	312	20.1.2 Časový faktor a sterilita	354
17.3 Sexuálně přenosné choroby – STD (sexually		20.1.3 Výskyt sterility a prognóza	355
transmitted diseases)	312	20.1.4 (Pato)fyzologie reprodukčního procesu	355
17.3.1 Herpes simplex	312	20.1.5 Vyšetřovací metody	357
17.3.2 HPV infekce	312	20.1.6 Léčba neplodnosti muže	362
17.3.3 HIV infekce	313	20.1.7 Léčba neplodnosti ženy	362
17.3.4 Chlamydiové infekce	313	20.1.8 Metody asistované reprodukce	366
17.3.5 Trichomoniáza	315	20.1.9 Komplikace léčby neplodnosti	375
17.3.6 Gonorrhoea (kapavka)	315	20.2 Transplantace dělohy v léčbě děložního faktoru	
17.3.7 Syfilis – lues (příjice)	315	neplodnosti	377
17.3.8 Granuloma inguinale – donovanóza	316	20.2.1 Uterinní faktor infertility	377
17.3.9 Mykoplazmatické infekce	316	20.2.2 První dočasná orgánová transplantace	377
17.3.10 Ektoparazitická onemocnění	316	20.2.3 Alternativy rodičovství u žen s AUFÍ	378
18 Endometrióza (Jan Drahoňovský, Jiří Hanáček,		20.2.4 Animální výzkum UTx	378
Katarína Ivánková, Zuzana Marvanová,		20.2.5 První humánní UTx od žijícího	
Zdenka Dolná, Markéta Bahniková)	319	a zemřelého dárce	378
18.1 Epidemiologie	320	20.2.6 Studie UTx	378
18.2 Etiopatogeneze	320	20.2.7 Žijící a zemřelá dárkyně	378
18.2.1 Retrográdní menstruace	320	20.2.8 Příjemkyně	378
18.2.2 Extrauterinní zdroj	320	20.2.9 Odběr štěpu a jeho transplantace	379
18.2.3 Metastázy	321	20.2.10 <i>In vitro</i> fertilizace a embryotransfery	379
18.2.4 Genetika	321	20.2.11 Imunosupresivní terapie	379
18.2.5 Hormony	321	20.2.12 Riziko rejekce štěpu	379
18.2.6 Zánětlivá odpověď a oxidativní stres	321	20.3 Surogátní mateřství	379
18.2.7 Neuroangiogeneze	321	20.3.1 Problematika náhradního mateřství	379
18.3 Klasifikace	322	20.3.2 Současný stav problematiky	381
18.3.1 Klinické formy endometriózy	322	21 Poruchy v prvním trimestru těhotenství	
18.3.2 rASRM klasifikace – ASRM 1996	322	(Aleš Roztočil)	393
18.3.3 Endometriosis fertility index –		21.1 Raný spontánní potrat	394
Adamson 2010	325	21.1.1 Rizikové faktory a etiologie	394
18.3.4 Enziánská klasifikace (2005, 2012, 2021) ...	327	21.1.2 Klasifikace a klinické projevy raného	
18.4 Symptomatologie	327	spontánního potratu	396
18.4.1 Chronická pánevní bolest	327	21.1.3 Diagnóza raného spontánního potratu	397
18.4.2 Miktalgie	328	21.1.4 Léčba raného spontánního potratu	398
18.4.3 Další bolestivé symptomy	328	21.1.5 Prevence spontánního potratu	398
18.4.4 Cyklické krvácivé projevy	328	21.2 Habituaální potrácení	399
18.4.5 Sterilita	328	21.2.1 Prekoncepční vyšetření	399
18.4.6 Další příznaky endometriózy	328	21.2.2 Postkoncepční vyšetření	399
18.5 Diagnostika	328	21.2.3 Léčba habituálního potrácení	399
18.5.1 Anamnéza	329	21.3 Umělé ukončení těhotenství	400
18.5.2 Fyzikální vyšetření	329	21.3.1 Historie	400
18.5.3 Zobrazovací metody	330	21.3.2 Statistiky	400
18.5.4 Další vyšetřovací metody	332	21.3.3 Postup při provedení umělého ukončení	
18.6 Léčba	332	těhotenství	403
18.6.1 Chirurgická léčba	335	21.3.4 Metody provedení interrupce	403
18.6.2 Konzervativní léčba	338	21.3.5 Komplikace umělého ukončení	
18.7 Endometrióza a sterilita	340	těhotenství	406
18.8 Chyby a omyly v diagnostice a léčbě		21.4 Mimoděložní těhotenství, ektopická gravidita	408
endometriózy	342	21.4.1 Frekvence výskytu	408
18.8.1 Chyby při diagnostice endometriózy	342	21.4.2 Klasifikace a lokalizace mimoděložního	
18.8.2 Chyby při léčbě endometriózy	343	těhotenství	408
19 Chronická pánevní bolest (Aleš Roztočil)	349	21.4.3 Rizikové faktory mimoděložního	
19.1 Příčiny	350	těhotenství	409
		21.4.4 Etiologie	409

21.4.5 Patofyziologie	410	22.10.1 Výběr materiálu pro fixaci poševního pahýlu	462
21.4.6 Příznaky mimoděložního těhotenství	411	22.10.2 Operační technika	462
21.4.7 Stanovení diagnózy	411	22.11 Použití pesaru v léčbě descensu pánevních orgánů a močové inkontinence	463
21.4.8 Léčba mimoděložního těhotenství	412	22.12 Infekční onemocnění močových cest u žen	466
21.4.9 Vzácné lokalizace mimoděložního těhotenství	412	22.12.1 Diagnostika infekcí močových cest u žen	466
22 Poruchy dolního genitálního traktu ženy <i>(Jaromír Mašata, Petr Hubka, Roman Zachoval, Zdeněk Adamík, Zdeněk Rušavý, Vladimír Kališ, Michael Halaška, Lukáš Horčíčka, Petra Vrzáčková) ...</i>	415	22.12.2 Mikrobiologické vyšetření moči	466
22.1 Anatomie pánevního dna a malé pánve	416	22.12.3 Klinický obraz	467
22.2 Inkontinence moči, symptomy, nálezy a definice	417	22.12.4 Podpurná a preventivní opatření při léčbě infekce močových cest	469
22.2.1 Symptomy inkontinence moči – definice ...	417	22.13 Bolest v ordinaci sexuologa	471
22.2.2 Poruchy shromažďování moči – definice ...	418	23 Poranění ženského genitálu a jeho specifika <i>(Jiří Kepák*)</i>	473
22.2.3 Znamky (projevy, nálezy) u inkontinence moči (Signs)	418	23.1 Pohlavní styk a poranění ženského genitálu	474
22.2.4 Mikční karty/mikční deníky	418	23.1.1 Ruptura ovarií post coitum jako náhlá příhoda břišní	474
22.2.5 Test vážení vložek	418	23.2 Poranění genitálu v těhotenství	476
22.2.6 Vyšetřovací metody inkontinence	420	24 Nezhoubné (benigní) nádory rodidel (Aleš Roztočil) ...	477
22.2.7 Léčba stresové inkontinence moči	423	24.1 Benigní nádory vulvy	478
22.3 Zobrazovací metody v urogynekologii	423	24.1.1 Nepravé nádory	478
22.3.1 Radiologické zobrazovací techniky	423	24.1.2 Nenádorová epitelová onemocnění	479
22.3.2 Urodynamické vyšetření	429	24.1.3 Nezhoubné nádory vulvy	480
22.4 Tahuprostá vaginální páska	434	24.2 Nezhoubné nádory pochvy	484
22.4.1 Kontinence moči	434	24.2.1 Nenádorové změny	484
22.4.2 Inkontinence moči	434	24.2.2 Nepravé nádory	484
22.4.3 Princip účinku tahuprosté vaginální pásky	434	24.2.3 Nezhoubné nádory pochvy	484
22.4.4 Historický vývoj tahuprostých pásek	434	24.3 Nezhoubné nádory děložního hrdla	485
22.4.5 Klinická praxe	435	24.3.1 Nepravé nádory	485
22.4.6 Operační léčba	435	24.3.2 Nezhoubné nádory děložního hrdla	485
22.5 Místo laparoskopické kolpopexie při řešení stresové inkontinence	436	24.4 Nezhoubné nádory děložního těla	485
22.5.1 Technika laparoskopické kolpopexie	436	24.4.1 Mezenchymální nádory děložního těla	485
22.5.2 Komplikace v průběhu operace	437	24.4.2 Epiteliální nádory děložního těla	487
22.5.3 Časná postoperační morbidita a rekonvalescence	437	24.5 Nezhoubné nádory vejcovodu	488
22.5.4 Úspěšnost laparoskopické kolpopexie	437	24.6 Nezhoubné nádory vaječníku	488
22.5.5 Rekonvalescence po laparoskopické kolpopexii	437	24.6.1 Nepravé nádory vaječníku	488
22.6 Hyperaktivní močový měchýř	438	24.6.2 Právě benigní nádory vaječníku	488
22.6.1 Fyziologie funkce močového měchýře	438	25 Gynekologické prekancerózy (Jiří Sláma)	491
22.6.2 Léčba hyperaktivního močového měchýře	438	25.1 Prekancerózy dolního genitálního traktu žen	492
22.7 Anální inkontinence	442	25.1.1 Prekancerózy anu	492
22.7.1 Etiologie anální inkontinence	442	25.1.2 Prekancerózy vulvy	492
22.7.2 Diagnostika anální inkontinence	442	25.1.3 Prekancerózy pochvy	496
22.7.3 Léčba anální inkontinence	442	25.1.4 Prekancerózy děložního hrdla	497
22.8 Sestup pánevních orgánů – základní definice, symptomy, postup vyšetření	446	25.2 Prekancerózy endometria	508
22.8.1 Prolaps pánevních orgánů	447	25.2.1 Klasifikace	508
22.8.2 Ostatní vyšetření pánve – příznaky	449	25.2.2 Rizikové faktory	510
22.8.3 Historie řešení sestupu pánevních orgánů ...	449	25.2.3 Diagnostika	510
22.8.4 Léčba sestupu pánevní orgánů	450	25.2.4 Management	510
22.9 Klasické metody řešení sestupu orgánů malé pánve ...	451	26 Onkogynekologie (Lubomír Slaviček, Jiří Presl, Pavla Svobodová, Petra Herboltová, Jiří Sláma, Petr Šafář, Erika Utracká, Aleš Roztočil, Věra Benešová)	513
22.9.1 Terminologie	451	26.1 Úvod do problematiky zhoubných nádorů rodidel ...	514
22.9.2 Operační léčba descensu	452	26.1.1 Vznik nádorového bujení (karcinogeneze)	514
22.9.3 Klasické operace, které je možné používat k operacím descensu	453	26.1.2 Epidemiologie gynekologických zhoubných nádorů (ZN)	514
22.10 Laparoskopická sakrokolpopexie	462		

26.1.3	Vyšetřovací metody	515	26.9.11	Recidivující onemocnění	575
26.1.4	Stanovení rozsahu nádorového onemocnění	516	26.9.12	Dispenzarizace	575
26.1.5	Stanovení léčebné strategie, multidisciplinární týmy	516	26.10	Zhoubné nádory ovaria	576
26.1.6	Metody léčby používané v onkogynekologii	517	26.10.1	Epidemiologie	576
26.1.7	Hodnocení efektu léčby, doby přežití a nežádoucích účinků léčby	518	26.10.2	Nádory epitelové	576
26.1.8	Dispenzarizace po léčbě u gynekologických malignit	519	26.10.3	Neepitelové nádory ovaria	586
26.2	Onkogynekologický staging	519	26.10.4	Ostatní nádory ovaria	589
26.2.1	Klinický staging	520	26.11	Gestační trofoblastická nemoc	590
26.2.2	Chirurgický staging	521	26.11.1	Patogeneze GTD	591
26.3	Onkogynekologická genetika	522	26.11.2	Epidemiologie, rizikové faktory a příznaky GTD	591
26.3.1	Ovariální karcinom	523	26.11.3	Zobrazovací a laboratorní metody, staging	591
26.3.2	Endometriální karcinom	526	26.11.4	Lidský choriový gonadotropin (hCG) – marker normálního i abnormálního těhotenství	592
26.4	Nádorové markery v onkogynekologii	528	26.11.5	Hydatidózní mola – parciální a kompletní	592
26.4.1	Ovariální karcinom	529	26.11.6	Invazivní mola	592
26.4.2	Endometriální karcinom	531	26.11.7	Gestační trofoblastický tumor – choriokarcinom, PSTT, ETT	593
26.4.3	Cervikální karcinom	532	26.11.8	Gestační trofoblastická neoplazie – perzistující trofoblastická nemoc (persistent gestational trophoblastic disease – pGTD)	594
26.5	Fertilitu zachovávající léčba u gynekologických malignit	534	26.11.9	Follow-up	594
26.5.1	Možnosti ochrany reprodukčních funkcí ...	534	26.12	Zhoubné nádory a těhotenství	595
26.5.2	Karcinom cervixu	535	26.12.1	Frekvence	595
26.5.3	Karcinom endometria u žen ve fertilním věku	537	26.12.2	Příznaky	595
26.5.4	Epiteliální karcinom ovaria	539	26.12.3	Diagnóza zhoubného nádoru v těhotenství	595
26.5.5	Nositelky mutace <i>BRCA1</i> a <i>BRCA2</i>	540	26.12.4	Léčba	596
26.5.6	Borderline tumory ovaria	540	26.12.5	Karcinom prsu	597
26.5.7	Neepiteliální zhoubné nádory ovaria	541	26.12.6	Karcinom děložního hrdla	597
26.6	Zhoubná onemocnění vulvy	543	26.12.7	Karcinom ovaria	597
26.6.1	Epidemiologie	543	26.13	Radioterapie gynekologických zhoubných nádorů	598
26.6.2	Premaligní léze	543	26.13.1	Účinek ionizujícího záření na buňku, radiorezistence a radiosenzitivita	598
26.6.3	Maligní léze vulvy	544	26.13.2	Zdroje záření, teleradioterapie a brachyradioterapie	599
26.6.4	Ostatní maligní nádory vulvy	550	26.13.3	Plánování a provádění léčby zářením	600
26.7	Zhoubné nádory pochvy	552	26.13.4	Nežádoucí účinky radioterapie, jejich prevence a léčba	602
26.7.1	Epidemiologie	552	26.14	Chemoterapie, biologická léčba a hormonální terapie	602
26.7.2	Rizikové faktory	552	26.14.1	Karcinogeneze a nádorový růst	602
26.7.3	Premaligní léze	552	26.14.2	Chemoterapie	603
26.7.4	Histologie	553	26.14.3	Cílená léčba a imunoterapie	605
26.7.5	Diagnostika	555	26.14.4	Hormonální léčba	606
26.7.6	Staging	555	26.14.5	Podpurná léčba	606
26.7.7	Léčba	555	26.14.6	Léčba bolesti	607
26.8	Karcinom děložního hrdla	556	26.14.7	Použití radioterapie a systémové léčby v onkogynekologii	607
26.8.1	Diagnostika a staging	557	27 Senologie (Petra Tesařová, Pavla Kolíková)	611	
26.8.2	Prognostické faktory	557	27.1	Zhoubné nádory	612
26.8.3	Léčba	558	27.1.1	Incidence a epidemiologie	612
26.8.4	Dispenzární péče	561	27.1.2	Diagnostika a verifikace karcinomu prsu ...	612
26.8.5	Prognóza	561	27.1.3	Genetické poradenství a testování	613
26.9	Zhoubné nádory děložního těla	562	27.1.4	Staging	613
26.9.1	Základní charakteristika	562			
26.9.2	Diagnostika	562			
26.9.3	Rozdělení karcinomů endometria	564			
26.9.4	Rizikové a protektivní faktory	565			
26.9.5	Hereditární onemocnění	565			
26.9.6	Prekancerózy karcinomu endometria	565			
26.9.7	Histopatologie	566			
26.9.8	Staging	569			
26.9.9	Stupeň diferenciacce (grading)	571			
26.9.10	Terapie karcinomu endometria	572			

27.1.5 Léčba karcinomu prsu	614	29.9.1 Indikace a kontraindikace	665
27.1.6 Radioterapie karcinomu prsu	614	29.9.2 Typy laparoskopie	666
27.1.7 Hormonální léčba časného karcinomu prsu	615	29.9.3 Provedení laparoskopie	666
27.1.8 Adjuvantní chemoterapie	616	29.9.4 Popis nejčastějších laparoskopických operací v gynekologii	669
27.1.9 Systémová terapie pro HER2-pozitivní karcinom prsu	617	29.9.5 Komplikace laparoskopie	673
27.1.10 Systémová léčba metastatického karcinomu	617	29.10 Hysteroskopie	675
27.1.11 Antiresorpční léčba	617	29.10.1 Indikace k diagnostické hysteroskopii	675
27.1.12 Duktální karcinom <i>in situ</i>	617	29.10.2 Indikace k operační hysteroskopii	675
27.1.13 Prezervace fertility a těhotenství	618	29.10.3 Kontraindikace hysteroskopie	675
27.1.14 IVF a karcinom prsu	618	29.10.4 Principy provedení hysteroskopie	676
27.1.15 Karcinom prsu a těhotenství	618	29.10.5 Hodnocení intrauterinní patologie před výkonem	676
27.1.16 Sledování nemocných v remisi karcinomu prsu	620	29.10.6 Redukce operačního rizika při hysteroskopii	676
27.2 Nezhoubné nádory prsu	622	29.10.7 Distenční média	676
27.2.1 Vývojové abnormality	622	29.10.8 Ultrazvuk	676
27.2.2 Zánětlivá onemocnění	623	29.10.9 Zdroj světla	676
27.2.3 Neproliferativní léze	624	29.10.10 Světelný kabel	676
27.2.4 Proliferativní léze a neoplazie	625	29.10.11 Hysteroskop	676
27.2.5 Terapie mastodynie	628	29.10.12 Elektrochirurgie	677
28 Anestezie a analgezie v gynekologii (Petr Cvrček)	629	29.10.13 Instrumentárium	677
28.1 Anestezie	630	29.10.14 Anestezie a analgezie	678
28.1.1 Celkové znecitlivění	630	29.10.15 „See and Treat“/ambulantní hysteroskopie	678
28.1.2 Regionální anestezie	631	29.10.16 Biopsie endometria	678
28.2 Pooperační analgezie	633	29.10.17 Kyretáž a mikroabraze	678
28.2.1 Pooperační regionální analgezie	634	29.10.18 Resekční výkony	678
28.3 Chronická bolest	634	29.10.19 Komplikace	682
28.3.1 Diagnostika	635	29.11 Robotická chirurgie v gynekologii	684
28.3.2 Terapie	635	29.11.1 Hysterektomie z benigní indikace	687
29 Gynekologické operace (Aleš Roztočil, Magdalena Vojtěchová, Vít Weinberger, Michal Mára, David Kužel, Radovan Pilka)	639	29.11.2 Myomektomie	688
29.1 Klasifikace gynekologických operací	640	29.11.3 Endometrióza	688
29.2 Indikace ke gynekologické operaci	642	29.11.4 Urogynekologie	688
29.3 Předoperační příprava	642	29.11.5 Onkogynekologie	689
29.4 Komplikace operační léčby	643	30 Etika v gynekologii (Martina Novotná)	691
29.5 Bezkrvná medicína v gynekologii	644	30.1 Klíčové oblasti	692
29.5.1 Prevence krevních ztrát v konzervativní gynekologii	644	30.1.1 První návštěva u gynekologa	692
29.5.2 Prevence a minimalizace krevních ztrát v operační gynekologii	645	30.1.2 Reprodukční období	692
29.6 Instrumentária používaná při gynekologických operacích	647	30.1.3 Nemoci, operativa, informovaný souhlas, negativní reverz	696
29.6.1 Dělení instrumentária	647	30.1.4 Onkologie, sdělování diagnózy, důstojné umírání	696
29.6.2 Práce se základními chirurgickými nástroji	649	31 Fyzioterapie v gynekologii (Simona Roztočilová, Aleš Roztočil)	699
29.6.3 Laparoskopická operativa	651	31.1 Fyzioterapeutické vyšetření	700
29.7 Gynekologické operace z otevřeného přístupu	652	31.2 Léčebné metody ve fyzioterapii	700
29.7.1 Vaginální operace	652	31.3 Indikace fyzioterapie	700
29.7.2 Abdominální operace	654	31.3.1 Pánevní bolest	700
29.8 Radikální onkogynekologické operace	656	31.3.2 Sexuální dysfunkce (dyspareunie, vaginismus)	700
29.8.1 Radikální onkogynekologická operace šitá na míru	656	31.3.3 Infertilita a sterilita	700
29.8.2 Koncept sentinelové uzliny v onkogynekologii	657	31.3.4 Poruchy pánevní statiky a inkontinence moči, plynů a stolice	701
29.8.3 Radikální operační léčba	659	31.3.5 Onemocnění pohybového aparátu	702
29.8.4 Exenterace	663	31.3.6 Předoperační a pooperační fyzioterapie	702
29.9 Laparoskopie	665	32 Gynekologie v rozvíjejících se zemích (Aleš Roztočil, Jan Mayer, Ondřej Šimetka)	705
		32.1 Současná situace	706

32.2 Poskytování základních zdravotnických služeb v zemích třetího světa	707	33.3 Technické a věcné vybavení gynekologické ambulance	730
32.3 Gynekologie v rozvojových zemích	709	34 Soudní znalec v gynekologii (Aleš Roztočil)	733
32.3.1 Podmínky gynekologické péče v rozvojových zemích	709	34.1 Znalecký posudek, obor zdravotnictví, odvětví gynekologie a porodnictví	735
32.3.2 Porodnická pístěť	710	35 Bezpečné prostředí zdravotnického zařízení (Soňa Niklová, Vlasta Dvořáková, Lada Nováková) ...	741
32.3.3 Aborty	713	35.1 Bezpečné prostředí zdravotnického zařízení	742
32.3.4 Sexuální násilí	715	35.1.1 Akreditace	742
32.3.5 Infertilita a sterilita	715	35.1.2 Zdravotnictví při mimořádných událostech	743
32.3.6 Antikoncepce a sterilizace	716	35.1.3 Management rizik	748
32.3.7 Hydatiformní moly	717	Jmenný rejstřík	753
32.4 Rituální genitální mutilace žen (female genital mutilation – FGM)	717	Věcný rejstřík	753
32.4.1 Zákonné normy	719	Souhrn	769
32.4.2 Klasifikace female genital mutilation	719	Summary	771
32.4.3 Ošetření female genital mutilation	722		
32.4.4 Následky female genital mutilation	723		
32.4.5 Několik rad závěrem	724		
33 Ambulantní gynekologie (Jan Majer)	727		
33.1 Prevence v gynekologii	728		
33.2 Dispenzarizace v gynekologii	729		